

Sú rodičia povinní platiť úhradu za prijímateľa sociálnej služby aj v tom prípade, ak je poberateľom invalidného dôchodku a je slobodný a bezdetný?

V súlade s ustanovením § 73 ods. 12, ak prijímateľovi z dôvodu ochrany jeho príjmu nevznikne povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť, prechádza táto povinnosť postupne na rodičov alebo deti, ak sa ich príjem neposudzuje spoločne s príjmom prijímateľa sociálnej služby, pričom im po zaplatení úhrady musí mesačne zostať 1,65 násobok sumy životného minima. Z uvedeného vyplýva, že rodičia sú povinní v tomto prípade platiť úhradu alebo jej nezaplatenú časť za prijímateľa- svoje zaopatrené plnoleté dieťa bez ohľadu na jeho vek, rodinný stav alebo skutočnosť, že jej bezdetný, ak jeho príjem a majetok nepostačuje ku dňu splatnosti úhrady na jej zaplatenie, a to pri garantovaní zostatku z jeho príjmu vo väzbe na sumy životného minima a druh, formu a rozsah poskytovanej sociálnej služby napr. pri poskytovaní celoročnej pobytovej sociálnej služby s poskytovaním stravovania musí prijímateľovi tejto sociálnej služby zostať po zaplatení úhrady mesačne z jeho príjmu najmenej 25 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu).

Je časť úhrady, ktorú prijímateľ sociálnych služieb (ani iná osoba) neplatí vzhľadom k svojmu príjmu a majetku pohľadávkou? Eviduje sa už za života prijímateľa soc. služieb a uplatňuje sa ju v dedičskom konaní? (§ 73 ods. 14)

Áno, pohľadávkou poskytovateľa sociálnej služby, ktorá sa uplatňuje pri zmenených príjmových a majetkových pomeroch dlžníka, ktoré umožňujú jej splatnosť, a to aj z časti, najneskôr však v konaní o dedičstve, je suma úhrady alebo jej časť, ktorú klient neplatí z dôvodu ochrany príjmu pred neprimeranou úhradou. To znamená, že napr. ak je úhrada stanovená na 260 € a klient z dôvodu ochrany príjmu platí 200 €, rozdiel medzi stanovenou a zaplatenou úhradou vo výške 60 € sa každomesačne eviduje a kumuluje a ak sa zmenia príjmové a majetkové pomery klienta, najneskôr po úmrtí klienta sa celá čiastka uplatňuje v konaní o dedičstve po klientovi. To sa však neplatí, ak je prijímateľom sociálnej služby nezaopatrené dieťa, nakoľko od 1.1.2018 je účinná úprava, podľa ktorej je pohľadávka poskytovateľa sociálnej služby na nezaplatenú úhradu za sociálnu službu alebo nezaplatenú časť tejto úhrady, vzniknutá v dôsledku uplatnenej právnej ochrany zostatku z príjmu po zaplatení úhrady ku dňu jej splatnosti, v tomto prípade pohľadávkou poskytovateľa sociálnej služby voči osobe povinnej výživou k tomuto dieťaťu (t.j. spravidla rodičom).

Ako postupovať v prípade, ak osoba ktorej sa pri poskytovaní sociálnej služby uplatňuje ochrana príjmu je relatívne mladá a nezaplatená časť úhrady, ktorá je pohľadávkou bude uplatniteľná až o 30-40 rokov?

Nezaplatená úhrada za sociálnu službu alebo jej časť je pohľadávkou bez ohľadu na to, aký dlhý čas táto úhrada nebola platená, s výnimkou obdobia, počas ktorého je klient nezaopatreným dieťaťom (vtedy je pohľadávka nezaplatenú časť tejto úhrady, vzniknutá v dôsledku uplatnenej právnej ochrany zostatku z príjmu po zaplatení úhrady ku dňu jej splatnosti, pohľadávkou poskytovateľa sociálnej služby voči jeho rodičom, resp. inej osobe povinnej výživou voči tomuto dieťaťu). Mesačná výška nezaplatenú úhrady je obsahom zmluvy o poskytovaní služby. To znamená, že po celý čas platnosti zmluvy a poskytovania sociálnej služby sa výška pohľadávky kumuluje a je možné ju uplatniť, a to aj z časti, pri zmenených príjmových a majetkových pomeroch dlžníka, najneskôr v konaní o dedičstve, a to aj napr. po 30 rokoch.

Viac:

K naplneniu tejto pôsobnosti sú určené aj povinnosti prijímateľa sociálnej služby ustanovené v § 93 ods. 1 a 4 zákona o sociálnych službách, najmä ohlasovacia povinnosť zmeny v príjmových a majetkových pomeroch rozhodujúcich na určenie sumy úhrady za sociálnu službu. Predmetom zákona o sociálnych službách však nie je právna úprava spôsobu nakladania s pohľadávkami poskytovateľa sociálnej služby, vrátane ich uplatňovania a vymáhania, a preto je potrebné vychádzať zo všeobecnej úpravy týchto vzťahov v Občianskom zákonníku. Pohľadávka nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo jej časti vzniká na základe záväzkového vzťahu upraveného v zmluve o poskytovaní sociálnej služby podľa § 74 zákona o sociálnych službách. Vzhľadom na obsahové náležitosti zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, táto obsahuje len sumu nezaplatenej úhrady za sociálnu službu, ktorá vychádza z „predpisu úhrady za sociálnu službu“ a možnosti jej platenia v čase platenia tejto úhrady, ktorá je pohľadávkou poskytovateľa sociálnej služby. Existenciu dohody medzi poskytovateľom sociálnej služby a prijímateľom sociálnej služby o čase plnenia povinnosti zaplatiť tento „dlh“ právna úprava zákona o sociálnych službách neustanovuje.

Doba splatnosti pohľadávky nezaplatenej úhrady za sociálnu službu, resp. nezaplatenej časti tejto úhrady nie je teda medzi zmluvnými stranami dohodnutá. V súlade s § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Odo dňa, keď veriteľ mohol toto svoje právo vykonať po prvý krát, začne plynúť trojročná premlčacia doba na jeho súdne vymáhanie.

Podľa § 36 Občianskeho zákonníka vznik, zmenu alebo zánik práva či povinnosti možno viazať na splnenie podmienky. Podmienka je odkladacia, ak od jej splnenia závisí, či právne následky úkonu nastanú.

V kontexte týchto ustanovení je právne významné, kedy sa zmluvný záväzok stáva splatným. V oblasti sociálnych služieb ustanovuje zákon splatnosť záväzku (pohľadávky) v § 73 ods. 14 druhej vete zákona o sociálnych službách. Z obsahu tohto ustanovenia a jeho účelu vyplýva, že pohľadávku možno uspokojiť vtedy, ak po jej uspokojení zostane prijímateľovi sociálnej služby, resp. posudzovanej osobe zostatok príjmu určený zákonom alebo najneskôr v dedičskom konaní.

Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka definuje premlčanie ako dobu, ktorá je vo všeobecnosti trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (keď sa právo mohlo uplatniť na súde), t.j. keď sa záväzok stane splatným a veriteľ dlžníka vyzve na plnenie.

Aktivita poskytovateľa sociálnej služby ako veriteľa, zameraná na splatnosť pohľadávky nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo nezaplatenej časti tejto úhrady, vrátane získania exekučného titulu, môže začať až na základe preukázaných zmenených príjmových, majetkových a rodinných pomeroch prijímateľa sociálnej služby, ako dlžníka, ktoré umožňujú pri viazanosti § 72, § 72a a § 73 ods. 1 až 9 zákona o sociálnych službách vymáhanie pohľadávky nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo jej nezaplatenej časti (odkladacia podmienka). Ochrana prijímateľa sociálnej služby pred platením úhrady za sociálnu službu neprimeranej jeho príjmovým, majetkovým a rodinným pomerom ustanovená v § 72 až 73 zákona o sociálnych službách sa teda rovnako vzťahuje aj na posudzovanie vymáhateľnosti pohľadávky nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo jej nezaplatenej časti. Iný prístup by znamenal faktické popretie zmyslu a účelu zákonom o sociálnych službách garantovanej právnej ochrany pred platením úhrady neprimeranej príjmovým, majetkovým a rodinným pomerom prijímateľa sociálnej služby. Pohľadávka nezaplatenej úhrady za sociálnu službu

alebo jej nezaplatenej časti totiž vznikla na základe zákonom o sociálnych službách uplatnenej právnej ochrany pred platením úhrady za sociálnu službu tak, aby po zaplatení tejto úhrady alebo jej časti zostal garantovaný zostatok z príjmu ustanovený zákonom o sociálnych službách. Pohľadávka nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo jej nezaplatenej časti, teda vznikla v dôsledku nemožnosti platiť úhradu za sociálnu službu alebo nemožnosti platiť časť tejto úhrady v čase platenia tejto úhrady, a to v dôsledku nedostatku príjmu a použiteľného majetku za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách.

Aktivita poskytovateľa sociálnej služby ako veriteľa, zameraná na splatnosť pohľadávky nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo jej nezaplatenej časti môže podľa § 73 ods. 14 druhej vety začať len ak vzniknú také zmeny v príjme a použiteľnom majetku na platenie úhrady za sociálnu službu, ktoré umožnia zaplatenie takto vzniknutého dlhu, resp. jeho platenie v splátkach aj pri uplatnení právnej ochrany podľa § 72, § 72a a § 73 ods. 1 až 9 zákona o sociálnych službách (odkladacia podmienka). Až od kvalifikovaného doručenia výzvy na plnenie, po preukázateľnom splnení tejto odkladacej podmienky, začína plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba.

Akým spôsobom preukazuje žiadateľ o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu hodnotu majetku?

V ustanovení § 72 ods. 8 sa upravuje, že prijímateľ sociálnej služby uvedenej v § 31, 34 až 41 je povinný platiť úhradu za poskytovanú sociálnu službu podľa svojho príjmu a majetku, za ktorý sa podľa § 72 ods. 10 a nasl. považujú hnutelné a nehnuteľné veci, vrátane peňažných úspor, práv a iných majetkových hodnôt v celkovej hodnote vyššej ako 10 000 € pripadajúci na prijímateľa alebo posudzované osoby v čase podania žiadosti o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a počas jej poskytovania. Skutočnosti o hodnote majetku sa preukazujú vyhlásením o majetku fyzickej osoby na účely platenia úhrady za sociálnu službu podľa prílohy č. 4b zákona s osvedčeným podpisom (napr. pracovníkom/čkou matriky), okrem fyzickej osoby, ktorá na základe potvrdenia ošetrojúceho lekára o jej zdravotnom stave nemôže sama taký právny úkon urobiť.

Viac:

Ustanovenie § 72 ods. 11 prvej vety zákona o sociálnych službách je potrebné interpretovať a aplikovať so súvisiacim ustanovením § 72 ods. 12 písm. h) ako aj § 72 ods. 17 druhou vetou zákona o sociálnych službách. Podľa § 72 ods. 12 písm. h) zákona o sociálnych službách na účely platenia úhrady za poskytovanú sociálnu službu sa neprihliada na majetok fyzickej osoby, ktorá na základe potvrdenia ošetrojúceho lekára o jej zdravotnom stave nemôže sama preukázať skutočnosti podľa § 72 ods. 11 a 17. To znamená, že „prijímateľ, ktorému zdravotný stav nedovoľuje dať podpis, nemusí prílohu dokladať“, a to do doby zmeny jeho zdravotného stavu tak, že bude schopný vykonať predmetný právny úkon vyhlásenia o majetku na účely platenia úhrady za sociálnu službu, resp. do doby kedy mu bude ustanovený opatrovník, oprávnený vo veci konať ako jeho zákonný zástupca. Za prijímateľa sociálnej služby nemôže vykonať predmetný právny úkon vyhlásenia o majetku na účely platenia úhrady za sociálnu službu iná osoba v jej mene, ktorá nie je jej zákonným zástupcom alebo zástupcom na základe ňou udeleného plnomocenstva podľa Občianskeho zákonníka.

Ustanovenie § 92 ods. 6 zákona o sociálnych službách obsiahnuté v časti konania vo veciach sociálnych služieb obsahuje špeciálnu úpravu možnosti zastúpenia fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na poskytovanie sociálnej služby inou fyzickou osobou, ktorá koná v mene fyzickej

osoby, ktorá je odkázaná na poskytovanie sociálnej služby len pri taxatívne vymenovaných právnych úkonoch súvisiacich s poskytovaním sociálnej služby, ak fyzická osoba vzhľadom na svoj zdravotný stav na základe potvrdenia ošetrojúceho lekára o jej zdravotnom stave nemôže tieto právne úkony urobiť sama. V týchto prípadoch teda nepôjde o zákonné zastúpenie alebo zastúpenie na základe plnomocenstva vyžadované podľa Občianskeho zákonníka. Tieto taxatívne uvedené právne úkony v zákone o sociálnych službách sú podanie žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, podanie žiadosti o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby, uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a udelenie súhlasu na poskytnutie sociálnej služby na účely odľahčovacej služby. Konanie v mene fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na poskytovanie sociálnej služby inou fyzickou osobou pri týchto právnych úkonoch však prirodzene nezabavuje fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na poskytovanie sociálnej služby, ako účastníka správneho konania, resp. účastníka zmluvy, jej práv účastníka správneho konania, resp. účastníka zmluvy.

Čestné prehlásenie o pravdivosti údajov o majetku prijímateľa sociálnej služby na osobitnom tlačive uvedenom v prílohe č. 4b k zákonu o sociálnych službách, o úplnosti a presnosti týchto údajov nie je právnym úkonom uvedeným v § 92 ods. 6 zákona o sociálnych službách, a preto ho nepovažujeme za právny úkon, ktorý môže realizovať v mene fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, iná fyzická osoba.

Čestné prehlásenie o pravdivosti údajov o majetku prijímateľa sociálnej služby, o úplnosti a presnosti týchto údajov môže podať na účely platenia úhrady za sociálnu službu len fyzická osoba, ktorá má priamu vedomosť o majetku prijímateľa sociálnej služby a ktorá je pasívne legitimovaná čeliť všetkým z nepravdivosti tohto čestného vyhlásenia vyplývajúcim právnym následkom. Z prípadného konania inej osoby podaním čestného prehlásenia o pravdivosti údajov o majetku prijímateľa sociálnej služby, o úplnosti a presnosti týchto údajov na účely platenia úhrady za sociálnu službu vznikajú v konečnom dôsledku právne účinky fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na poskytovanie sociálnej služby pri platení úhrady za poskytovanú sociálnu službu.

Zdôrazňujeme, že pri poskytovaní sociálnych služieb, ak zákon o sociálnych službách neustanovuje v § 92 ods. 6 inak, platí všeobecná úprava zastúpenia ustanovená v § 22 až 33b zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (zákonné zastúpenie, zastúpenie na základe plnomocenstva). V súlade s § 40 ods. 6 Občianskeho zákonníka na písomné právne úkony tých, ktorí nemôžu čítať a písať, je potrebná úradná zápisnica. Úradná zápisnica sa nevyžaduje, ak má ten, kto nemôže čítať alebo písať, schopnosť oboznámiť sa s obsahom právneho úkonu s pomocou prístrojov alebo špeciálnych pomôcok alebo prostredníctvom inej osoby, ktorú si zvolí, a je schopný vlastnoručne listinu podpísať.

Občan neplatí vôbec za niektoré odborné činnosti v zariadení, okrem ošetrovateľskej starostlivosti? T. j. sú mzdy pracovníkov vykonávajúcich tieto činnosti neoprávnenými nákladmi zariadenia?

Občan neplatí za vybrané odborné činnosti uvedené v § 72 ods.6. V súlade s § 16 ods. 1 písm. f) ošetrovateľská starostlivosť v zariadení je odbornou činnosťou povinne poskytovanou alebo zabezpečovanou v rámci vymedzených druhov sociálnych služieb (§ 35, § 36, § 38, § 39). Ide tým o integrálnu súčasť ekonomicky oprávnených nákladov poskytovateľa sociálnej služby na túto odbornú činnosť (na jej poskytnutie alebo zabezpečenie nepokryté zo zdrojov verejného zdravotného poistenia) tak, ako to predpokladá aj uvádzacia veta § 72 ods. 5.

Je klient, ktorému sa začne poskytovať sociálna služba bezodkladne podľa § 8 ods. 6 povinný platiť úhradu vo výške ekonomicky oprávnených nákladov, t.j. je samoplatcom?

V prípade, že sa klientovi začne poskytovať sociálna služba bezodkladne z dôvodov uvedených v § 8 ods. 6, t.j. pred vydaním právoplatného rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, je potrebné pred uzatvorením zmluvy o poskytovaní sociálnej služby začať konanie - požiadať o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu (ak sa konanie o odkázanosti ešte nezačalo). Zdôrazňujeme, že nie je možné bezodkladné umiestnenie klienta zamieňať s poskytovaním sociálnej služby podľa § 51a, t.j. fyzickej osobe, u ktorej sa nevykonáva posudková činnosť a ktorá bude platiť úhradu za sociálnu službu najmenej vo výške ekonomicky oprávnených nákladov (tzv. samoplatca). Z uvedeného dôvodu pri prednostnom/bezodkladnom umiestnení nie je možné od klienta požadovať úhradu vo výške ekonomicky oprávnených nákladov (ako od samoplatcu).

Viac:

Za podmienok ustanovených v § 72 ods. 8 (ak ide o neverejného poskytovateľa sociálnej služby „sprostredkovanie“ jej poskytovania prostredníctvom príslušnej obce a VÚC v rozsahu ich pôsobnosti, neposkytovanie sociálnej služby s cieľom dosiahnuť zisk) sa uplatňuje právna ochrana povinného zostatku z jeho príjmu po zaplatení úhrady za poskytovanú sociálnu službu - tento klient je povinný platiť úhradu za poskytovanú sociálnu službu ku dňu jej splatnosti podľa svojho príjmu a majetku (§ 72, § 72a a § 73). Pokiaľ ide o úhradu pre tohto klienta za úkony sebaobsluhy, tá by mala zodpovedať rozsahu úkonov sebaobsluhy, ktoré sa mu budú poskytovať v súlade so zmluvou o poskytovaní sociálnej služby (aj s klientom, ktorému sa sociálna služba poskytuje bezodkladne, musí byť samozrejme uzatvorená zmluva o poskytovaní sociálnej služby). To znamená (napr. ak ide o sociálnu službu poskytovanú v domove sociálnych služieb), že ak rozsah poskytovaných úkonov sebaobsluhy bude zodpovedať rozsahu podľa stupňa odkázanosti V., zálohovo určená úhrada za tieto úkony bude zodpovedať stupňu V., a to so zmluvným záväzkom zúčtovať túto úhradu podľa priznaného stupňa odkázanosti určeného v právoplatnom rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu). Ak bude klient následne na základe posúdenia odkázaný na vyšší stupeň odkázanosti (VI.) k uzavretej zmluve je potrebné vyhotoviť dodatok, v ktorom tieto zmeny budú v celom rozsahu zmluvy obsiahnuté a prejavia sa aj vo výške úhrady, resp. jej platení ku dňu splatnosti tejto úhrady (v úrovni právnej ochrany zostatku z príjmu po zaplatení úhrady). Na úhradu za sociálnu službu, ak nejde o neverejného poskytovateľa sociálnej služby, ktorý poskytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, sa vzťahuje regulácia tejto úhrady podľa § 72 a § 71 ods. 4 (zohľadňujúca aj spolufinancovanie sociálnej služby z verejných prostriedkov).

Je možné zahrnúť do cenníka SS úhradu za odbornú činnosť „donáška jedla na izbu, prijímateľa sociálnej služby, ak je prijímateľ mobilný a jedáleň nenavštevuje len z osobných dôvodov?

Donáška jedla (v prílohe č. 4 ako sebaobslužný úkon - prinesenie stravy a nápoja na dosah klienta) je súčasťou odbornej činnosti, ktorou je pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a poskytuje sa pri poskytovaní sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou prijímateľom tejto sociálnej služby, ktorí sú v konkrétnom čase na tento úkon odkázaní. Vzhľadom na cieľovú skupinu osôb, ktorým sa poskytuje sociálna služba v zariadeniach podmienených odkázanosťou (ide o fyzické osoby s priznaným stupňom tejto odkázanosti) za „donášku jedla na izbu“, ak je prijímateľ sociálnej služby mobilný a nie sú objektívne dôvody v konkrétnom čase pre poskytovanie tohto sebaobslužného úkonu

osobitne žiadať úhradu od klienta a súčasne ju takto osobitne zaradiť do cenníka služieb nepovažujeme za opodstatnené. Ide skôr o potrebu komunikácie s klientom a uplatňovanie metód a techník sociálnej práce s týmto klientom tak, aby sa prispelo k jeho sociálnemu začleneniu a podporil sa jeho styku s ďalšími klientmi i v rámci spoločného stolovania v jedálni, s prihliadnutím na individuálne potreby a záujmy prijímateľa. Docieľiť tento legitímny cieľ vyžadovaním osobitnej úhrady za donášku jedla na izbu nemožno považovať za želateľný spôsob uplatňovania sociálnej práce pri poskytovaní sociálnej služby (§ 2 ods. 6).

Je možné do cenníka zahrnúť aj úhradu za počet najazdených km pri použití služobného vozidla pri zabezpečení sprievodu pre prijímateľa sociálnej služby?

Úhradu za sprevádzanie nie je možné požadovať od klienta, ktorý je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby a poskytuje sa mu sociálna služba v zariadení podmienenom odkázanosťou, ak ide o sprievod na lekárske vyšetrenie, na vybavenie úradných záležitostí alebo sprievod pri záujmových činnostiach, nakoľko ide o základné sociálne aktivity, ktoré sú súčasťou odbornej činnosti, ktorou je pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4 (§ 16 ods. 1 písm. c) Úhradu je však možné požadovať za sprievod nad rámec zákonom vymedzených účelov, napr. návšteva príbuzných.

Do akého obdobia je možné klienta považovať za samoplatcu? Je potrebné, aby obec/VÚC vydala potvrdenie o potrebe bezodkladnosti?

Ak sa klient rozhodol, že nemá záujem byť samoplatcom a túto skutočnosť oznámi poskytovateľovi a požiada príslušnú obec alebo VÚC o posúdenie odkázanosti na príslušný druh SS, resp. sociálnu službu v príslušnom druhu zariadenia uvedenú v § 34 až 41 a zároveň o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a príslušná obec alebo VUC ju zabezpečí bezodkladne po naplnení právneho dôvodu podľa § 8 ods. 6 u tohto poskytovateľa tejto sociálnej služby podľa § 8 ods. 8 novo s finančnou podporou jej poskytovania z verejných prostriedkov, nie je možné ho pokladať za samoplatcu. Je právne nevýznamné (irelevantné), či obec/VÚC vydala potvrdenie o potrebe bezodkladnosti, nakoľko na vydávanie takéhoto potvrdenia ani nemá pôsobnosť.

Je možné žiadať od klienta úhradu za sprievod (v rámci poskytovania pobytovej SS), ak si vybral lekára mimo spádovej oblasti, kde sa nachádza zariadenie?

Sprievod na lekárske vyšetrenie je súčasťou odbornej činnosti, ktorou je pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4 (§ 16 ods. 1 písm. c). Platná právna úprava nerozlišuje, či je sprievod na lekárske vyšetrenie zabezpečovaný v rámci spádového územia alebo nie. Klient má právo výberu lekára, preto nie je možné poskytnutie sprievodu na lekárske vyšetrenie mimo danej spádovej oblasti pokladať za poskytnutie nadštandardnej služby a vyžadovať od klienta osobitnú úhradu. Navyše v niektorých prípadoch v lokalite, kde sa nachádza zariadenie sociálnych služieb, nemusí byť vôbec dostupný niektorý odborný lekár, ktorého klient potrebuje.

Vzťahuje sa povinnosť platiť úhradu za užívanie spoločných priestorov aj v rámci pobytovej SS? Nie je to duplicita, keď tieto náklady sú zahrnuté v bývaní za m2?

Užívanie spoločných priestorov pri pobytovej sociálnej službe je už obsiahnuté v obslužnej činnosti, ktorou je aj ubytovanie §17 ods. 1 a 2, nakoľko užívanie spoločných priestorov je bezprostredne spojené s ubytovaním v zariadení sociálnych služieb. Úhrada za obslužnú

činnosť, ktorou je aj ubytovanie spolu s užívaním spoločných priestorov teda zahŕňa (mala by zahŕňať) aj úhradu nákladov za užívanie spoločných priestorov. Suma úhrady za sociálnu službu dohodnutá v zmluve o poskytovaní sociálnej služby musí obsahovať sumu úhrady za jednotlivé odborné činnosti, jednotlivé obslužné činnosti a jednotlivé ďalšie činnosti (§ 74 ods. 8). Kvantifikovať v rámci úhrady jednotlivé obslužnej činnosti túto úhradu na ďalšie časti, napr. v konkrétnom prípade v rámci úhrady za konkrétnu (jednotlivú) obslužnú činnosť- ubytovanie - kvantifikovať úhradu za užívanie spoločných priestorov právna úprava nepredpokladá. Ak si poskytovateľ zahrnul do úhrady za ubytovanie aj úhradu užívania spoločných priestorov, nie je teda oprávnený od klienta osobitne požadovať ešte aj úhradu za užívanie spoločných priestorov.

Stáva sa nezaplatená úhrada prijímateľa, ktorý je dieťaťom, pohľadávkou rodičov, ktorý za neho platia úhradu?

V súlade s ustanovením § 72 odsek 8 zákona o sociálnych službách je povinný platiť úhradu prijímateľ sociálnej služby. Ak ide o nezaopatrené dieťa, úhradu platí dieťa zastúpené jeho zákonným zástupcom, t.j. rodičmi, ale v postavení platiteľa vždy zostáva prijímateľ sociálnej služby. Novou právnou úpravou účinnou od 1. januára 2018 sa novo ustanovila pohľadávka nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo jej nezaplatenej časti, ktorá vznikla počas doby nezaopatrenosti prijímateľa sociálnej služby, a to z dôvodu ochrany zostatku z príjmu po zaplatení úhrady ku dňu splatnosti tejto úhrady, ako pohľadávka osoby, ktorá má k dieťaťu, ako k prijímateľovi sociálnej služby vyživovaciu povinnosť (t.j.- napr. rodiča). Ak takejto osoby niet, táto pohľadávka zaniká. Dôvodom takto koncipovanej úpravy je zabezpečiť ochranu dieťaťa, ako prijímateľa sociálnej služby, pred dôsledkami akumulácie dlhu nezaplatenej úhrady a jeho vymáhaním po dosiahnutí jeho vlastných príjmov, resp. jeho osamostatnení.

Viac:

Doterajšia právna úprava na jednej strane upúšťa od požadovania platenia tejto úhrady v čase platenia tejto úhrady, ale na druhej strane poskytovateľ sociálnej služby, ak neprechádza povinnosť platiť túto úhradu podľa § 73 ods. 12 a 13 postupne na zaopatrené plnoleté deti a rodičov, ak sa ich príjem spoločne neposudzuje a spoločne nezapočítava s príjmom prijímateľa sociálnej služby, eviduje nezaplatenú úhradu za sociálnu službu ako pohľadávku a vymáha ju pri zmenených príjmových a majetkových pomeroch prijímateľa sociálnej služby. Nakoľko v postavení povinného platiť úhradu za sociálnu službu je prijímateľ tejto sociálnej služby, teda dieťa zastúpené zákonným zástupcom, táto neplatená úhrada je evidovaná ako pohľadávka voči tomuto dieťaťu, od ktorého sa vymáha pri zmenených príjmových a majetkových pomeroch, a to aj po dosiahnutí jeho plnoletosti. Tým sa vymáhanie pohľadávky stávalo reálnou prekážkou jeho snahy o uplatnenie sa na trhu práce (chránenom trhu práce) a jeho plné začlenenie v rámci realizácie stratégie deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb.

Ako zaokrúhľovať sumu povinného mesačného zostatku z príjmu prijímateľa celoročnej pobytovej sociálnej služby po zaplatení úhrady za túto sociálnu službu? Táto suma povinného mesačného zostatku z príjmu je podľa § 73 ods. 2 prvej vety zákona o sociálnych službách najmenej 25 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (od 1. 7. 2020 je suma životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu 214,83 eura/ mesiac, z tejto sumy 25 % je 53, 7075 eura).

Zákon o sociálnych službách neobsahuje osobitnú právnu úpravu spôsobu zaokrúhľovania garantovaných minimálnych zostatkov z príjmu po zaplatení úhrady za sociálnu službu, ktoré

sa určujú vo väzbe na sumy životného minima, teda spôsobu zaokrúhľovania na účely § 73 ods. 1 až 5 a 10 tohto zákona. Podľa § 72 ods. 8 druhej vety zákona o sociálnych službách sa príjem na účely platenia úhrady za sociálnu službu posudzuje a zisťuje podľa osobitného predpisu, ak odsek 18 a § 72a neustanovujú inak. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa § 18 zákona č. 447/2008 Z. z. sa pri posudzovaní príjmu na vychádza z príjmov, ktoré sú predmetom dane z príjmov podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, s odchýlkami ustanovenými zákonom č. 447/2008 Z. z.

Zastávame názor, že na účely § 73 ods. 1 až 5 a 10 zákona o sociálnych službách, pri zaokrúhľovaní sumy povinného mesačného zostatku z príjmu prijímateľa sociálnej služby a iných osôb povinných platiť túto úhradu alebo jej časť, po zaplatení úhrady za sociálnu službu, je potrebné vychádzať z analógie právnej úpravy zaokrúhľovania ustanovenej v § 47 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 301/2019 Z. z..

V súlade s § 47 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení zákona č. 301/2019 Z. z.. (táto právna úprava zaokrúhľovania je účinná od 1. januára 2020), všetky prepočty podľa tohto zákona sa vykonávajú s presnosťou na dve desatinné miesta, pričom druhá číslica za desatinnou čiarkou sa upraví podľa číslic, ktoré nasledujú po nej, tak, že

- a) zaokrúhľovaná číslica, po ktorej nasleduje číslica menšia ako päť, zostáva bez zmeny,
- b) zaokrúhľovaná číslica, po ktorej nasleduje číslica päť alebo číslica väčšia ako päť, sa zväčšuje o jednu.

Záver: Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti zastávame názor, že povinný zostatok z príjmu prijímateľa sociálnej služby podľa § 73 ods. 2 prvej vety zákona o sociálnych službách je s účinnosťou od 1. júla 2020 vo výške 25 % z 214,83 = 53,7075 eura/mesiac, **so zaokrúhlením tejto sumy na sumu 53,71 eura/mesiac.**